

Vaststelling van de hoedanigheid van lid van de strijdkrachten - identificatie - kennisgeving

Pilootdepartement: Ministerie van Landsverdediging

Werkdocument 24

I. TOE TE PASSEN BEPALINGEN

A. Rechtsgrond

1. Internationaal recht

a) De leden van de Strijdkrachten

- (1) Artikel 43 van het Eerste Aanvullend Protocol (PI) bij de Conventies van Genève van 12 augustus 1949, kent de status van strijder, en dus van krijgsgevangene ingeval van gevangenneming, alleen toe aan de leden van de strijdkrachten van een partij bij een conflict.

Volgens de bepalingen van de eerste paragraaf van dit artikel moet men als dusdanig beschouwen de gewapende groepen die gestructureerd zijn onder een verantwoordelijk commando dat in staat is de bepalingen van het internationaal humanitair recht te doen eerbiedigen.

De geregelde gewapende formaties onderscheiden zich door het dragen van een uniform (P I - artikel 44, § 7).

De leden van deze strijdkrachten moeten in het bezit zijn van een identiteitskaart. Artikel 17 van de Derde Conventie van Genève somt de gegevens op die erin moeten worden opgenomen (CG III - artikel 17).

Om hun identificatie mogelijk te maken, in het bijzonder bij overlijden, dragen zij daarenboven een enkel of dubbel identificatieplaatje (CG I - artikel 16 en 17; CG II - artikelen 19 en 20).

- (2) Tijdens gewapende conflicten kunnen de leden van de strijdkrachten belast worden met bepaalde bijzondere

opdrachten die aanvullende identificatie- en kennisgevingmaatregelen vereisen.

- (a) Dit geldt voor de aanwijzing bij de instellingen van de civiele bescherming in de mate dat deze aanwijzing exclusief is, gedurende gans de periode van het conflict aanhoudt en plaatsgrijpt op het nationaal grondgebied (P I - artikel 67).

Aldus genietend van een bijzondere bescherming, moeten de desbetreffende leden van de strijdkrachten het internationaal kenteken van de civiele bescherming dragen. Ze moeten tevens uitgerust worden met een bijzondere identiteitskaart die hun statuut bevestigt (P I - artikel 67, §1/c en hoofdstuk V van bijlage I bij het Eerste Protocol).

- (b) Bepaalde leden van de strijdkrachten, in het bijzonder opgeleid voor medische opdrachten, kunnen tijdelijk uitsluitend gebruikt worden voor geneeskundige doeleinden (CG I - artikel 25 en P I - artikel 8 k).

Om tijdens de uitvoering van deze opdracht te kunnen genieten van de bescherming die wordt toegekend aan het medisch personeel, moeten de betrokkenen kunnen geïdentificeerd worden door middel van een bijzondere armband en van bepaalde militaire identificatiestukken (CG I - artikel 41).

- b) De militaire medische dienst

De leden van het geneeskundig (en religieus) personeel van de strijdkrachten worden niet beschouwd als strijders en nemen niet deel aan de krijgsvieringen (P I - artikel 43, § 2).

Er wordt hen, gedurende de conflicten een bijzondere bescherming toegekend in de mate dat zij voldoen aan bepaalde identificatievoorwaarden.

Zo moeten zij permanent een identiteitskaart en een bijzondere armband dragen waarvan de karakteristieken in detail zijn vermeld in artikel 40 en in de bijlage bij de Eerste Conventie alsmede in artikel 42 en in de bijlage bij de Tweede Conventie.

Volgens de bewoordingen van dit artikel, moet het model van identiteitskaart dat gebruikt wordt medegedeeld worden van bij de aanvang van de vijandelijkheden.

Vaststelling van de hoedanigheid van lid van de strijdkrachten - identificatie - kennisgeving

Een kennisgeving wordt eveneens opgelegd wanneer de militaire medische dienst versterkt wordt door middelen of medisch personeel die behoren tot bepaalde Staten of hulpverleningsorganisaties (neutrale Staat, neutrale hulpverleningsorganisaties, ICRK, nationale Rode Kruis verenigingen) (CG I - artikelen 27 en 32; P I - artikel 9 §2).

c) De personen, die de Strijdkrachten volgen

Als niet-strijders, volgen de betrokkenen de strijdkrachten zonder ervan op rechtstreekse wijze deel uit te maken.

Indien zij gevangen genomen worden, hebben zij het recht op het geprivilegieerde statuut van krijgsgevangene in de mate dat zij een uitdrukkelijke toestemming hebben verkregen van de strijdkrachten die zij vergezelden (CG III - artikel 4/A).

Deze machtiging moet blijken uit een identiteitskaart waarvan het model is opgenomen in bijlage IV/A bij de Derde Conventie.

d) De incorporatie van bepaalde niet-militaire formaties

De incorporatie van een paramilitaire organisatie of van een organisatie die belast is met de ordehandhaving is toegelaten indien de andere conflictpartijen ervan op de hoogte worden gebracht (P I - artikel 43, § 3).

Ten aanzien van deze materie heeft de Belgische regering verduidelijkt, in haar interpretatieve verklaring bij het neerleggen van het instrument van bekrachtiging van het eerste Aanvullende Protocol dat de leden van de Rijkswacht zouden beschouwd worden als strijders naar de betekenis van dit Protocol, hoewel dit korps in oorlogstijd zijn gewone opdrachten van ordehandhaving en van gerechtelijke dienst blijft uitoefenen.

2. Nationaal recht

Wet van 3 september 1952 houdende goedkeuring van de Conventies van Genève, van 12 augustus 1949 (B.S. 26.09.52)..

Mis en forme

Wet van 16 april 1986 houdende goedkeuring van de Aanvullende Protocollen bij de Conventies van Genève van 12 augustus 1949 inzake de bescherming van de slachtoffers van internationale gewapende conflicten (Protocol I) en inzake de bescherming van de slachtoffers van niet-internationale gewapende conflicten (Protocol II) (B.S. 07.11.86).

B. Analyse van de te nemen maatregelen

1. De leden van de strijdkrachten

Het geheel van de gewapende formaties van onze Staat wordt gevormd door geregelde strijdkrachten die zich identificeren door het officieel dragen van het uniform.

Men moet dus nog nagaan of:

- a) het geheel van onze nationale Strijdkrachten permanent de identificatiekaarten en -plaatjes, waarvan hierboven in punt I. A.1.a. sprake is, bezitten en dragen;
- b) deze identificatiemiddelen aan de normen beantwoorden die vastgesteld zijn door de desbetreffende artikelen van de Conventies.

Hetzelfde onderzoek moet aantonen:

- a) of de hierboven vermelde bijzondere aanwijzingen (civiele bescherming, tijdelijke geneeskundige dienst) kunnen toegepast worden binnen de structuur en de opdrachten van onze Strijdkrachten.
- b) indien ja, of de vereiste identificatiemiddelen beschikbaar zijn.

2. De militaire medische dienst

Ook hier moet het bestaan en de overeenstemming onderzocht worden van de identificatie- en van de kennisgevingmaatregelen die bepaald zijn door het internationaal recht om de bescherming van de militaire medische dienst te verzekeren.

3. Het personeel dat de Strijdkrachten volgt

Moeten tegelijkertijd bestudeerd worden:

- a) de categorie van personen die in periode van gewapend conflict van dit statuut kunnen genieten;
- b) de overeenstemming van de aan de betrokkenen overhandigde documenten met de voorschriften van de Derde Conventie.

4. De incorporatie van bepaalde formaties

- a) In toepassing van de derde paragraaf van artikel 43 PI moet men de verenigbaarheid en de opportuniteit van een eventuele cumulatie van de functies van strijder en ordehandhaver door de politiediensten nagaan.

In het onderhavige geval, moeten de incorporatievoorwaarden van de betrokkenen alsmede de desbetreffende kennisgevingprocedure bepaald worden.

Vaststelling van de hoedanigheid van lid van de strijdkrachten - identificatie - kennisgeving

- b) Gezien het militair statuut van de Rijkswacht werd vervangen door een burgerstatuut is het nodig om de door België gedane interpretatieve verklaring te herzien.

II. BETROKKEN DEPARTEMENTEN

- A. Ministerie van Landsverdediging,
- B. Ministerie van Buitenlandse Zaken
- C. Ministerie van Binnenlandse Zaken (wat betreft de uitvoering van artikel 43, paragraaf 3 PI).
- D. Ministerie van Binnenlandse Zaken en het Ministerie van Justitie (wat betreft het Statuut van de Federale Politie).

Mis en forme

III. BUDGETTAIRE WEERSLAG

Geen.

IV. STAND VAN ZAKEN

- A. De leden van de Strijdkrachten

1. De identiteitskaart

Vanaf het begin van de vijandelijkheden, worden de in vreedstijd uitgedeelde militaire identiteitskaarten teruggenomen. Een bijzondere militaire identiteitskaart (zogenaamde model B) wordt in vreedstijd bezorgd aan de belanghebbenden om aan de tegenpartij in het conflict de mogelijkheid te geven de identiteit en de hoedanigheid van geregelde strijder van de Strijdkrachten vast te stellen (artikel 145 en 146 en bijlage II bij het reglement A8 "Onderrichting over de Administratie van het militair personeel").

Deze kaart neemt de identiteitsgegevens over die opgelegd worden door artikel 17 CG III. Op deze kaart, die in 5 talen is opgesteld, is daarenboven de bloedgroep van de houder vermeld.

In overeenstemming met het vermelde artikel 17, wordt deze kaart opgemaakt in twee delen zodat in geval van gevangenneming het duplicaat kan worden overhandigd.

2. Het identiteitsplaatje

Elke Belgische militair moet een dubbel identiteitsplaatje in ijzer in zijn bezit hebben (artikel 161 van het voormelde reglement A8).

De gegevens die opgenomen zijn op dit plaatje voldoen ruimschoots aan de voorwaarden van de artikelen 16 en 17 CG I en van de artikelen 19 en 20 CG II. Behalve de identiteitsinlichtingen die vereist zijn door deze artikelen, komen op het plaatje in kwestie immers 2 aanvullende rubrieken voor die respectievelijk de bloedgroep en de gewenste

geestelijke bijstand van de houder vermelden (artikel 163 van hetzelfde reglement A8).

3. De bijzondere aanwijzingen

a) Vandaag de dag voorziet geen enkele procedure in de permanente aanwijzing van de leden van de Strijdkrachten in tijd van gewapende conflicten bij de dienst van de civiele bescherming. Geen enkel identificatiemiddel is hiertoe bepaald.

b) Er is vastgelegd dat militairen die tijdelijk ingedeeld zijn als verplegers of hulpbrancardiers een armband en identiteitsbewijzen krijgen. Het artikel 148.b.(3) van het reglement A8 beschrijft ze als volgt:

« al het personeel van de organismen die geen deel uitmaken van de medische dienst, maar dat op een gegeven moment een specifiek medische opdracht uitvoert (begeleiding, evacuatie van gewonden) »

De identificatiestukken die ze krijgen in het kader van hun zending (armband, identiteitskaart) verschillen helemaal niet van de stukken die het permanente medische personeel krijgt (Cfr punt V.B infra).

In tegenstelling tot de bepalingen van artikel 41 CG I, bevat de identiteitskaart van het tijdelijke medische personeel geen bijzonderheden in verband met de medische opleiding of met het tijdelijke karakter van de medische functie.

B. De militaire medische dienst

De leden van de militaire medische dienst en de religieuzen bij de krijgsmacht krijgen in oorlogstijd een speciale identiteitskaart en een armband waaruit de vijandelijke strijdkrachten hun identiteit en hun hoedanigheid kunnen afleiden.

Die kaart, model A genaamd, en die armband beantwoorden volledig aan de eisen van de ter zake toepasselijke artikelen van de Eerste en Tweede Conventie van Genève.

Alle vermeldingen, die volgens die Conventies (bijlage II bij de Eerste Conventie en de bijlage bij de Tweede Conventie) op het model moeten voorkomen, staan ook volledig op de model A -kaarten (artikel 151 en bijlage HH bij het reglement A8).

De bevoegde militaire overheid moet trouwens een armband met een rode-kruis embleem afleveren aan iedereen die recht heeft op de model A-identiteitskaart (art. 149 van datzelfde reglement A8).

De procedures, die ter zake van toepassing zijn, vermelden echter niet dat het model van die identiteitskaart van bij het begin van de vijandelikheden aan de vijandige strijdmachten moet bekend gemaakt worden.

Vaststelling van de hoedanigheid van lid van de strijdkrachten - identificatie - kennisgeving

C. De personen die de Strijdkrachten volgen

Er wordt een bijzondere identiteitskaart - model C - afgeleverd aan de verschillende categorieën van burgerpersoneel vermeld in artikel 4/A4 CG III.

Die kaarten worden bezorgd door het Ministerie van Landsverdediging (bijvoorbeeld aan de oorlogscorrespondenten) of door de militaire overheid die een beroep doet op burgerpersoneel om bijzondere opdrachten van militair of burgerlijk belang uit te voeren. Model C-kaarten worden reeds in vreedstijd uitgereikt (bijvoorbeeld burgers die in dienst zijn bij korpsen of instellingen van Landsverdediging en die in die hoedanigheid aangewezen zijn voor een bepaalde mobilisatiefunctie).

Die kaart, opgesteld in 5 talen, bevat de vermeldingen die voorgeschreven zijn door de bijlage IV A bij de Derde Conventie van Genève (artikelen 157 tot 160 en bijlage JJ bij het reglement A8).

D. De incorporatie van sommige niet-militaire formaties

Er is in geen enkele procedure voorzien in de incorporatie van burgerlijke ordehandhavers in onze Strijdkrachten zodat de kennisgeving bepaald in artikel 43, paragraaf 3 PI niet moet worden overwogen.

V. VOORSTELLEN VAN BESLISSING

A. Leden van de Strijdkrachten

1. De verdeling en het dragen van de identificatieplaatjes moeten worden opgevolgd.

Artikel 161 van het reglement A8 bepaalt trouwens het volgende :

« Periodiek oefenen de eenheidscommandanten controle uit en schrijven zij controle voor, ten einde vast te stellen of al de militairen hun identiteitsplaatje dragen; zij moeten zich namelijk hiervan vergewissen voor het vertrek van de eenheid om deel te nemen aan belangrijke oefeningen en manoeuvres ».

2. De mogelijkheid om bepaalde leden van de Strijdkrachten over te dragen aan de diensten van de civiele bescherming zal worden onderzocht. In dat geval zullen de vereiste middelen voor identificatie gezocht worden.
3. De meer specifieke identificatie van het medisch hulp- en tijdelijk personeel zal onderzocht worden.

B. De militaire medische dienst

Hier zullen worden behandeld:

1. De kennisgevingprocedure betreffende de identiteitskaart (model A).

Interministeriële Commissie voor Humanitair Recht

---

2. Het eventueel beroep op (en de desbetreffende kennisgeving aan) bepaalde categorieën van neutraal geneeskundig personeel.
- C. Het burgerlijk personeel dat de Strijdkrachten volgt
- Geen enkel voorstel van beslissing.
- D. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken

~~De maatregelen ten gevolge van de afschaffing van de rijkswacht en haar vervanging door de federale politie moeten. Ten gevolge van de wijzigingen aan het statuut van de leden van de Federale Politie, met uitzondering van de leden van de Krijgsmacht tewerkgesteld bij de Federale Politie, dienen de nodige maatregelen genomen te worden door het Ministerie van Binnenlandse Zaken gedefinieerd worden.-~~

Mis en forme

Mis en forme

VI. LAATSTE BIJWERKING

Augustus 2002.

VII. DATUM VAN GOEDKEURING DOOR DE ICHR

10 september 2002

VIII. BIJLAGEN

/